

3753

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝

Շրջակա միջավայրի նախարար

Հակոբ Սիմիոյան

«01» 04 2025թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵՐՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱՋԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ N 086 - 25

Նախաձեռնող՝

«Էներջի Էս Ջի Էս» ՍՊԸ

ք. Երևան, Հակոբյան փողոց, 9 2.

Գործունեությունը՝

Թալին համայնքի Դաշտադեմ բնակավայրի Սաիդներ դաշտամիջյան փողոցի թիվ 1 և թիվ 3 հողամասերում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցում

Արագածոտնի մարզ

Առդիր՝ 5 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 086 - 25

« 01 » ապրիլի 2025թ.

Դաշտադեմ բնակավայրի Սահղներ դաշտամիջյան փողոցի թիվ 1 և թիվ 3 հողամասերում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Նախաձեռնող՝	«Էներջի Էս Ջի Էս» ՍՊԸ
Փաստաթղթի տեսակը՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն (ՇՄԱԳ), նախագծային փաստաթղթեր
Տեղադրման վայրը՝	Արագածոտնի մարզ, Թալին համայնք, Դաշտադեմ և Թալին բնակավայրեր

Ներածական մաս. Համաձայն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության (այսուհետ՝ Հաշվետվություն)՝ «Էներջի Էս Ջի Էս» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվում է կառուցել արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայան Դաշտադեմ բնակավայրի Սահղներ դաշտամիջյան փողոցի թիվ 1 և թիվ 3 հողամասերում:

Գործունեության նախագծման իրականացման համար հիմք են հանդիսացել նախագծային փաստաթղթերը, անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի գրանցման վկայականները (NN 13042023-02-0012, 13042023-02-0016), համայնքի կողմից տրված 2024 թվականի դեկտեմբերի 24-ի N 148 և դեկտեմբերի 26-ի N 149 նախագծման թույլտվությունները, գործունեության իրականացման Լիցենզիան (ԼԷՆ^Գ 0763, գործողության ժամկետը 2046թ. հունվարի 18), «ՀԷՏ» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված էլեկտրամատակարարման տեխնիկական պայմանը:

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցումը փորձաքննության է ենթարկվել համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետի «գ» ենթակետի՝ նախատեսվող գործունեությունը Բ կատեգորիայի գործունեության տեսակ է:

Նկարագրական մաս. Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է Արագածոտնի մարզի Թալին համայնքի Դաշտադեմ բնակավայրի Սահղներ դաշտամիջյան փողոց թիվ 1 և թիվ 3, համապատասխանաբար՝ 1.42 հա և 3,18 հա հողամասերում, ընդհանուր 4,6 հա տարածքի վրա: Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի, գրանցված իրավունքի տեսակը՝ սեփականություն: Տարածքը կառուցապատված չէ, տարածքում բացակայում է ծառափայլի բուսականությունը: Երկու հողամասերն իրարից բաժանված են գրունտային ճանապարհով:

Գործունեության տարածքի հեռավորությունը միջպետական ճանապարհից 1,23 կմ է, Դաշտադեմ բնակավայրի անվանումը բնակելի տնից՝ 1.12 կմ, մոտակա ջրային ռեսուրսներից/վտակներից՝ 44 կմ: Երկր գտնվում են ինժեներական ենթակառուցվածքներ, համայնքային և մասնավոր սեփականության հողատարածքներ:

Համաձայն երկրաբանական ուսումնասիրության արդյունքների՝ գեոմորֆոլոգիական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը կազմված է լավային հոսքերով, որոնց վրա

տարածված են տուֆային նստվածքները: Բնական լանդշաֆտները չոր տափաստաններ են: Տեղամասում, մինչև 4 մ խորությամբ փորված շուրֆերով, ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և, ըստ ֆոնդային տվյալների, գտնվում են 15 մ խորը հորիզոններում: Կլիման չափավոր ցամաքային է, շոգ ու չորային ամառներով, չափավոր ցուրտ ձմեռներով: Ֆիզիկատերկրաբանական վտանգավոր երևույթները՝ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, բացակայում են: Ինժեներատերկրաբանական և հիդրոտերկրաբանական պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

«Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակները կամ դրանց աճելավայրերը և կենդանատեսակները կամ դրանց բնադրավայրերը բացակայում են: Համաձայն պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոնի ուսումնասիրության արդյունքների՝ դիտարկվող տարածքներում փաստագրված հուշարձաններ չկան: «Տատիկ» քարե քանդակ երկրաբանական հուշարձանը գտնվում է 0,57 կմ հեռավորության վրա:

Համաձայն էլեկտրամատակարարման տեխնիկական պայմանի՝ նախատեսվում է 4000 կՎտ հզորության արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի, 6400 կՎԱ տրանսֆորմատորային ենթակայանի /թվով 4 ենթակայան/ կառուցում և միացում գոյություն ունեցող 220/110/10 կՎ «Աշնակ» ենթակայանի 10 կՎ լարման N 9 պահուստային բջջից՝ մալուխային միացմամբ:

Թիվ 1 հողամասում (1,42 հա) կառուցվելու է 999 ԿՎտ դրվածքային հզորությամբ ֆոտովոլտային էլեկտրակայան և մեկ ենթակայան, վահանակների քանակը՝ 1848 հատ:

Թիվ 3 հողամասում (3,18 հա) կառուցվելու է 2997 ԿՎտ դրվածքային հզորությամբ ֆոտովոլտային էլեկտրակայան և երեք ենթակայան, վահանակների քանակը՝ 5064 հատ:

Վահանակների քանակը երկու հողամասերում ընդհանուրը կազմում է 6912 հատ: Ենթակայանների ընդհանուր թիվը՝ 4, արևակայանի ընդհանուր հզորությունը՝ 3996 ԿՎտ: Բոլոր միացումներն իրականացվելու են եռակցումով, մետաղական կոնստրուկցիաները միացվելու են հողանցման կոնտուրին:

Օդային գծի ընդհանուր երկարությունը կազմում է 3007 մ, որից մոտ 950 մ անցնելու է Դաշտադեմ բնակավայրի, իսկ 2057 մ՝ Թալին բնակավայրի տարածքով: Ուղեգծում նախատեսված է 75 հատ ե/բ կանգնակների տեղադրում: Մալուխագծի կառուցման ավարտից հետո իրականացվելու է համայնքային հողերի վերականգնում: Ծառահատումներ և ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն կատարվելու, նոր ճանապարհներ չեն կառուցվելու, օգտագործվելու են գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները:

Էլեկտրակայանի մուտքի մոտ 3-րդ հողամասում նախատեսվում է 30 մ² մակերեսով տնակ պահակատան կառուցում՝ պահեստային հատվածով՝ խոտանված մասերի և գործածությունից դուրս եկած վահանակների ժամանակավոր պահման համար: Պահակատունը ջեռուցվելու է 25 կՎտ/0.8/0,4 կվ տրանսֆորմատորից՝ էլեկտրական ջեռուցիչով:

Կայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է 1,9 մ բարձրության մետաղական ցանկապատով՝ դարպասային մուտքով:

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի տեղակայման աշխատանքները տևելու են 8 ամիս, շինարարության ընթացքում աշխատելու են առավելագույնը 30 աշխատակից: Նախապատրաստական փուլում կատարվելու են շինհրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում՝ հետիոտն գլխածածկույթով, էլեկտրամատակարարում և ջրամատակարարում, շինակտիվների և բետոնի ընդունման հարթակների պատրաստում, գիշերային լուսավորվածության ապահովում, պահպանվելու են անվտանգության և հակահրդեհային պայմանները:

Շինհրապարակում (1000 մ²) պահեստավորվելու են շինանյութերը, կայանվելու է շինտեխնիկական, տեղադրվելու են ժամանակավոր շինությունները և այլն:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներից օգտագործվելու են ավտոինքնաթափ, կցորդային բեռնատար, խորքային թրթռիչ, աշտարակային կոունկ և այլն: Հողային և ջրային ռեսուրսների պահպանության նպատակով շինտեխնիկայի վառելիքի լիցքավորումը և յուղումն իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված սպասարկման կետերում: Շինհրապարակում տեղադրվելու է մեքենաների անիվների վանալու հարթակ:

Գործունեության համար անհրաժեշտ նյութերը (մալուխ, մետաղ, այլումին, պողպատ, մեկուսիչ նյութեր, խիճ, փայտանյութ և այլն) և բետոնանյութը՝ պատրաստի վիճակում, մատակարարվելու են լիցենզավորված կազմակերպությունների միջոցով: Անհրաժեշտ շինանյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ տեսակների, տեղադրվելու են տակդիրների վրա: Տարածքում վառելիքի պահեստավորում չի նախատեսվում:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կատարվելու են՝ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի և դեպի ենթակայան տանող ստորգետնյա էլեկտրական գծի անցկացման նպատակով խրամուղիների փորման, հողատարածքի ցանկապատման, ենթակայանում տրանսֆորմատորի տեղադրման, յուղընդունիչ հորի, օժանդակ կառույցների հիմքերի փորման, հենասյուների կանգնակների կառուցման հողային աշխատանքներ, ինչի հետևանքով առաջանալու է 959 մ³ ծավալի հողային հանույթ, որից՝ 375 մ³ օգտագործվելու է հետլիցքի, իսկ մնացած՝ վտանգավոր նյութերով չաղտոտված 584 մ³ հողը տեղափոխվելու է համայնքի կողմից հատկացված վայր: Հողաբուսաշերտը առկա է տեղ-տեղ՝ ավազակավի լցոնով: Առաջանալու է 80 մ³ ծավալի բուսահող, որը պահվելու է տեղում, օգտագործվելու է բարեկարգման նպատակով: Հողային հանույթը պահպանելու նպատակով ձեռնարկվել են միջոցառումներ գործող օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների համաձայն, այդ թվում՝ ավելացած հողային հանույթը պահվելու է առանձին հողաթմբերով, ծածկվելու է անջրաթափանց բրեզենտե ծածկույթով, պարբերաբար իրականացվելու է ջրցան և այլն:

Շինարարության ընթացքում ջուրն օգտագործվելու է ջրցանի և անիվների վացման, հնարավոր հրդեհամարման, ինչպես նաև անձնակազմի խմելու և կենցաղային կարիքների համար: Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի, տեխնիկական ջուրը՝ ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շինարարական և կենցաղային հոսքաջրերի հեռացման և շահագործման փուլում աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները հոգալու նպատակով կտեղադրվի սանհանգույց (բիոգուգարան)՝ վացարանով, որի սպասարկումը կիրականացվի պայմանագրային հիմունքներով:

Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ՝ շինարարական աղբի տեսքով՝ նյութերի մնացորդներ (ավազ, մանրախիճ, պլաստմասե իրեր և այլն), աղտոտված լաթեր, պարկեր, կենցաղային աղբ, մետաղական մնացորդներ և այլն:

Շահագործման փուլում առաջանալու են նաև վնասված վահանակներ և այլ խոտանված մասեր, որոնք ժամանակավոր կուտակվելու են տարածքում կառուցվող փակ պահեստային շենքում՝ մետաղական վազոն-տնակում՝ մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը: Համաձայն Հաշվետվության՝ արևային կայանի ներկրված վահանակներն ունեն օգտագործման երաշխիք, համաձայն որի շարքից դուրս եկած կամ վնասված վահանակները հետ են վերադարձվելու արտադրող կազմակերպությանը:

Ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի հնարավոր արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվել է կառուցել 1145 լ տարողության յուղընդունիչ /4հատ/ (հոր)՝ բետոնապատ՝ խճաքարի և մետաղական էլեմենտների համակցությամբ: Դեֆիլիններ և տերֆենիլներ չպարունակող բանցված տրանսֆորմատորային յուղերը (4,2 տ) հավաքվելու են համապատասխան տարանջրի մեջ և հանձնվելու են մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Մշակված և Հաշվետվությամբ ներկայացված բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը գործունեության և հարակից տարածքներում չի գերազանցի գործող օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը:

Գործունեության իրականացման հետևանքով շինարարական փուլում արտանետումները օդային ավազան լինելու են ծխագազերի տեսքով՝ ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի շահագործումից, ինչպես նաև հողային աշխատանքների (փորման, բեռնման, բեռնաթափման), ճանապարհների շահագործումից առաջացող փոշու տեսքով, որոնց կանխարգելելու կամ նվազեցնելու նպատակով մշակվել են համապատասխան բնապահպանական միջոցառումներ:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում մակերևութային ջրային հոսքերի բացակայությամբ պայմանավորված՝ մակերևութային և գրունտային ջրերի բաշխվածության փոփոխություն չի լինելու:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների և վտանգավոր նյութերի հեռացում, ժամանակավոր կառույցների ապամոնտաժում, ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի, հենասյունների եզրային մասերի լիցք՝ հողային զանգվածով, իսկ վերին մասը ծածկվելու է բուսահողով:

Գործունեության հնարավոր դադարեցման դեպքում Ընկերության կողմից նախատեսվել է սարքավորումների, արևային վահանակների, էլեկտրասյունների ապամոնտաժում, թափոնների կառավարում, արևակայանի, ենթակայանի տարածքների կարգաբերում:

ՇՄԱԳ հաշվետվությունում գնահատվել է արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման ընթացքում շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (հողային, ջրային ռեսուրսներ, մթնոլորտային օդ, կենսաբազմազանություն) և սոցիալական միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները և մշակվել են միջոցառումներ՝ հնարավոր վնասակար ազդեցությունները կանխարգելելու կամ մեղմելու նպատակով: Նախատեսվել են շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն ու մեղմանն ուղղված մշտադիտարկումներ, որոնք ներառվել են բնապահպանական կառավարման պլանում և որպես օբյեկտներ դիտարկվել են՝ մթնոլորտային օդը, հողային ծածկույթը, կենսաբանական միջավայրը, սոցիալական միջավայրը և այլն:

Պատճառաբանական մաս. Նախատեսվող գործունեության փորձաքննությունն իրականացվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքով սահմանված պահանջներին համապատասխան: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման ընթացքում իրականացվել է արևային կայանի կառուցման և շահագործման ընթացքում հնարավոր բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների ուսումնասիրություններ, որի հիման վրա գնահատվել են ազդեցությունները: Մշակվել են ազդեցությունները կանխարգելող կամ մեղմող միջոցառումներ, ինչպես նաև այդ միջոցառումների արդյունավետ իրականացման մոնիթորինգի ծրագիր:

Նախատեսվող գործունեության հիմնական ազդեցությունը պայմանավորված կլինի շինարարության փուլով, ինչը զգալի չէ և կրում է ժամանակավոր բնույթ: Համաձայն Հաշվետվության՝ իրականացվող աշխատանքների ընթացքում հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա թույլատրելի նորմայի սահմաններում են:

Փորձաքննական գործընթացին ներգրավվել են առողջապահության, ներքին գործերի, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունները, կադաստրի և քաղաքաշինության կոմիտեերը, Արագածոտնի մարզպետարանը, Թալինի համայնքապետարանը, Թալին և Դաշտաղեմ բնակավայրերը:

Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Արագածոտնի մարզի Թալին համայնքի Թալին և Դաշտաղեմ բնակավայրերում իրականացվել են հանրային լսումներ, ինչի ընթացքում հանրությունը դրական է արտահայտվել նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ:

Փորձաքննական գործընթացում հաշվի են առնվել ներկայացված կարծիքները, առաջարկություններն ու դիտողությունները:

Փորձաքննական պահանջներ

- Նախատեսվող գործունեության շինարարության և շահագործման փուլերում իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների /մթնոլորտային օդ, հողային/ջրային ռեսուրսներ, կենսաբազմազանություն և այլն/ մշտադիտարկումներ, կազմել հետնախագծային վերլուծության ծրագիր՝ բաց հասանելիությամբ:
- Անհրաժեշտ է հետևել Հաշվետվությամբ ներկայացված բնապահպանական միջոցառումների կատարմանը, ժամանակացույցին, իսկ դրանց չբավարարման դեպքում նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ:
- Թափոնների, այդ թվում շահագործման ընթացքում առաջացող վտանգավոր թափոնների կուտակումը, հեռացման ձևը, եղանակը, աղբավայրում տեղադրումն իրականացնել գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:
- Հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացնել գործունեության տարածքից՝ լիցենզավորված ընկերության միջոցով և բացառել կայուն օրգանական աղտոտիչներով շրջակա միջավայրի աղտոտումը և տարածումը:
- Արևակայանի /էլեկտրական ցանցեր, ենթակայան, բաշխիչ սարքավորումներ/ կառուցման և շահագործման ընթացքում անվտանգության գոտու ապահովման համար անհրաժեշտ է առաջնորդվել 2023 թվականի ապրիլի 13-ի N 523-Ն որոշման պահանջներով:
- Համաձայն ԿԳՄՍ նախարարության կողմից կատարված ուսումնասիրության արդյունքների (տարածքին բնորոշ է հուշարձանների բազմաքանակություն և դրանց վատ պահպանվածություն)՝ անհրաժեշտ է դիտարկվող հողատարածքներում հողային աշխատանքները կատարել հնագետի հսկողությամբ:

ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ՄԱՍ

«Էներջի Էս Զի Էս» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված՝ Արագածոտնի մարզի Թալին համայնքի Դաշտադեմ բնակավայրի Սաիդներ դաշտամիջյան փողոցի թիվ 1 և թիվ 3 հողամասերում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությանը տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն»
ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝

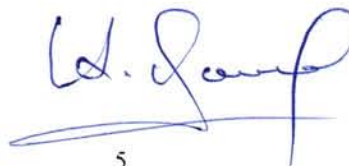
Խաչիկ Մարտիրոսյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի տեղակալ՝

Հերիքնազ Մկրտչյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն»
ՊՈԱԿ-ի առաջատար մասնագետ՝

Աստղիկ Վարդանյան